

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

A Study of the Needs for Learning Management to Enhance the Analytical Thinking Skills of the Elementary School Students

นัยนา นิลคล้าย^{1*} อุดลย์ วังศรีคุณ¹ และประจักษ์ ศรีสาลี²

Naiyana Ninklay^{1*}, Adul Wangsrikoon¹, and Prachug Sonsalee²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 244 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธีจัดเรียงลำดับความสำคัญ (Needs Assessment Research) ด้วยสูตร $PNI_{modified}$ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 5 ด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ ($PNI_{modified} = 0.287$) รองลงมา ได้แก่ด้านการจัดหมวดหมู่ ($PNI_{modified} = 0.257$) ด้านการเชื่อมโยง ($PNI_{modified} = 0.252$) ด้านการสรุปความ ($PNI_{modified} = 0.195$) และ ด้านการจำแนก ($PNI_{modified} = 0.191$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์

¹ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Program in Research and Development in Education, Faculty of Education,
Pibulsongkram Rajabhat University

² สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1

*Corresponding author; email: naiyanakp@gmail.com

(Received: 13 June 2019; Revised: 25 July 2019; Accepted: 14 August 2019)

Abstract

This research project aimed to study the needs of developing teachers' learning management skills to enhance the analytical thinking skills among elementary school students. The samples were 244 teachers teaching elementary school students in 4th – 6th grades and working under the Office of Kamphaengphet Primary Educational Service Area 1. The samples' size was specified using Krejcie and Morgan's method by using the Stratified Random Sampling technique. The data were collected by using a questionnaire and analyzed and quantified for the level of need by using the Priority Needs Index and the Modified Needs Index technique. The results were as follows: There were 5 aspects of the needs to develop the analytical thinking skills among elementary school students, the aspect with the highest level of needs was "application" ($PNI_{modified} = 0.287$), followed by "categorization" ($PNI_{modified} = 0.257$), "relation" ($PNI_{modified} = 0.252$), "summarization" ($PNI_{modified} = 0.195$), and "classification" ($PNI_{modified} = 0.1914$) respectively.

Keywords: Needs, Developing teachers' learning management skills, Analytical thinking skills

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน ทั้งนี้เพราะความสามารถและศักยภาพของคนจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญ ประเทศใดที่พลเมืองมีการศึกษาดีย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมก็ตาม ดังจะเห็นได้ชัดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ หล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดีมีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะมุ่งเน้นให้คนลดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการลงแต่ไปเพิ่มการพัฒนาทักษะต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งด้านทักษะในการใช้ชีวิต ทักษะการคิด และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Information Communication Technology ICT) สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่นานาประเทศทั่วโลกต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งด้านความร่วมมือ และการแข่งขันด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ เพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของประเทศ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้โดยบุคลากรครูในสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี, 2556)

จากผลงานวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนกับครูที่สอนเก่งจะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่งถึง 3 เท่า การพัฒนาคุณภาพครูจึงเป็นนโยบายสำคัญด้านการศึกษาของรัฐบาลทุกยุคสมัยที่ผ่านมา แต่ยังมีพบว่าระบบการพัฒนาครูยังขาดความชัดเจน (วรรณกร ศิริพละ, 2559)

โดยการพัฒนาครูมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 แต่ในอดีตที่ผ่านมาการพัฒนาครูมีปัญหาหลายประการ อาทิเช่น การพัฒนาที่ผ่านมาดำเนินการไม่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายไม่ตรงกับความต้องการของครู เนื่องจากหน่วยงานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแล้วให้ครูสมัครเข้าพัฒนาหรือให้โควตาแก่โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการพัฒนา ทำให้การพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนของครูอย่างแท้จริง จึงทำให้การใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับการพัฒนาไม่สามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนของครูได้เท่าที่ควร และการพัฒนาครูมักเป็นการพัฒนาภายนอกสถานศึกษาทำให้ครูต้องละทิ้งห้องเรียน แม้จะมีการสอนแทนแต่ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนย่อมอ่อนด้อยกว่าที่ควรจะเป็น และการพัฒนาไม่เชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ และการพิจารณาความดีความชอบของครู (สมบุญ ภูระหงษ์, 2551) ในขณะเดียวกัน ผลการพัฒนาครูยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) กล่าวว่า การพัฒนาครูยังขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและขาดความต่อเนื่อง ครูส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง แต่ขาดปัจจัยและระบบการส่งเสริม สนับสนุน จึงใจ ระบบประเมินสมรรถนะครูยังไม่ชัดเจน รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูหลายแหล่งยังใช้วิธีเดิมสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการการศึกษาฯ (2552: 33-34) ที่ได้เสนอปัญหาในด้านการพัฒนาครูว่าขาดระบบการพัฒนาครูที่ดี ครูยังไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ จึงไม่ทราบแนวโน้มใหม่ทางวิชาการ การวิจัยเชิงนวัตกรรม และแนวปฏิบัติด้านการเรียนการสอนประกอบกับมีหลายหน่วยงานดำเนินการ ทำให้การพัฒนาไม่เป็นเอกภาพในด้านนโยบาย แผน และมาตรฐานที่ชัดเจน การพัฒนาเกิดความซ้ำซ้อนไม่เป็นระบบไม่ต่อเนื่อง และขาดประสิทธิภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของครูทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิบัติได้ หลักสูตรการอบรมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นการแยกกันอบรมทีละส่วนไม่ใช่อบรมโดยวิทยากรต่างหน่วยงาน อีกทั้งรูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทางทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ วิทยากรขาดประสบการณ์ตรงในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้หลังการอบรมแล้วไม่มีการติดตามผล การนิเทศเพื่อให้คำปรึกษา และแนะนำเมื่อครูมีปัญหา (พิสิษฐ์ แก้ววรรณ, 2557)

ซึ่งในปัจจุบันการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นว่ามีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไรอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล เพื่อทำความเข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำหนดให้ ลักษณะของการคิดวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ (สิทธิพล อาจอินทร์, 2554) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ซึ่งสมรรถนะสำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมจะเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ (สิทธิพล อาจอินทร์, 2554)

พัฒนาการของเด็กประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี หากเปรียบเทียบกับหลักจิตวิทยา พัฒนาการจัดเป็นวัยเด็กตอนกลาง (6-10 ปี) และวัยเด็กตอนปลายหรือระยะแรกเริ่ม (11-13 ปี) ในช่วงนี้จะมี ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายประการในตัวเด็ก โดยพัฒนาการจะเป็นไปตามแบบแผนของพัฒนาการและ หลักการอันเดียวกัน ทำให้สามารถทำนายได้ว่าจะเกิดพฤติกรรมพื้นฐานขึ้นเมื่อใด ซึ่งพัฒนาการจะเริ่มจากส่วน ใหญ่ไปหาส่วนย่อย และพัฒนาการจะมีทิศทางเฉพาะของตน พัฒนาการเริ่มจากส่วนบนลงไปสู่ส่วนล่าง (Cephalocaudal) นอกจากนี้พัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางไปสู่ด้านข้าง (Proximodistal) ซึ่งการเสริมสร้าง ทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กช่วงนี้จะส่งผลให้เด็กนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้อย่างหลากหลาย และยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างง่ายดาย (จินตนา พัฒนพงศ์ธร และคณะ, 2557)

ด้วยที่มาและปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลใน การพัฒนาครูให้ตรงต่อความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งหมด 665 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 244 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

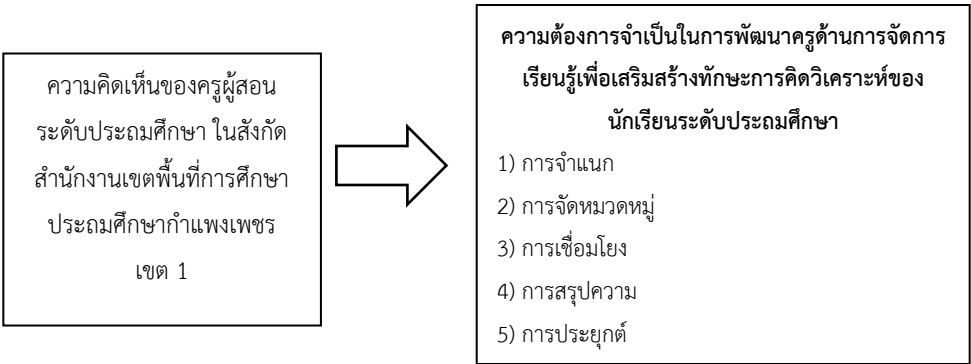
ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
อำเภอ	จำนวนครู ป.4-6	อำเภอ	จำนวนครู ป.4-6
เมือง	288	เมือง	106
ไทรงาม	92	ไทรงาม	34
พรานกระต่าย	140	พรานกระต่าย	51
ลานกระบือ	91	ลานกระบือ	33
โกสัมพีนคร	54	โกสัมพีนคร	20
รวม	665	รวม	244

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การเชื่อมโยง 4) การสรุปความ 5) การประยุกต์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบสอบถามส่วนนี้

เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิท (Likert Scale) จำนวน 5 ด้าน 20 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC : Index of Item Objective Congruence) และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ทุกข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขด้านภาษา และตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น โดยวิธีครอนบาค (Cronbach) ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.941

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการวิธีการสร้างฟอร์ม (Form) สำหรับตอบคำถาม จาก google drive แล้วส่งให้ครูกลุ่มตัวอย่างตอบคำถาม ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม ถึง 1 มิถุนายน พ.ศ. 2562
2. รวบรวมข้อมูลที่ได้รับกลับคืน แล้วตรวจสอบคัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสมนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 244 การตอบกลับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยความถี่
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานะ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
1.1) 20-30 ปี	69	28.3
1.2) 31-40 ปี	34	13.9
1.3) 41-50 ปี	58	23.8
1.4) 50 ปีขึ้นไป	83	34.0
รวม	244	100
2. วุฒิการศึกษา		
2.1) ปริญญาตรี	189	73.0

สถานะ	จำนวน	ร้อยละ
2.2) ปริญญาโทและสูงกว่า	55	27.0
รวม	244	100
3. ประสบการณ์การสอนในโรงเรียน		
3.1) น้อยกว่า 5 ปี	65	26.6
3.2) 6 – 10 ปี	36	14.8
3.3) 11 - 15 ปี	27	11.1
3.4) 16 - 20 ปี	20	8.2
3.5) 21 ปีขึ้นไป	96	39.3
รวม	244	100
4. วิทยฐานะของท่านในปัจจุบัน		
4.1) ครูอัตราจ้าง/พนักงานราชการ	20	8.2
4.2) ครูผู้ช่วย	39	16.0
4.3) ครู	37	15.2
4.4) ครูชำนาญการ	74	30.3
4.5) ครูชำนาญการพิเศษ	73	29.9
4.6) ครูเชี่ยวชาญ	1	0.4
รวม	244	100
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ท่านรับผิดชอบ (ตอบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ท่านรับผิดชอบ)		
5.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	85	34.9
5.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	48	19.7
5.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	19	7.8
5.4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและศาสนาและวัฒนธรรม	21	8.6
5.5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	11	4.5
5.6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	12	4.9
5.7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	24	9.8
5.8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	24	9.8
รวม	244	100

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน 21 ปีขึ้นไป เป็นครูชำนาญการ และอยู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการ	สภาพการปฏิบัติ			สภาพที่คาดหวัง			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านการจำแนก	3.35	0.04	ปานกลาง	3.99	0.03	มาก	0.191	5
1. นักเรียนของท่านมีความสามารถแยกเนื้อหาสาระที่เหมือนกัน และแตกต่างกันได้อย่างถูกต้อง	3.36	0.05	ปานกลาง	4.01	1.05	มาก	0.193	2
2. นักเรียนของท่านมีความสามารถบอกถึงกิจกรรมที่แตกต่างกันได้อย่างถูกต้อง	3.31	1.04	ปานกลาง	3.97	1.02	มาก	0.199	1
3. นักเรียนของท่านมีความสามารถแบ่งบทเรียนออกเป็นระดับที่แตกต่างกันได้อย่างถูกต้อง	3.40	1.07	ปานกลาง	4.03	0.92	มาก	0.185	4
4. นักเรียนของท่านมีความสามารถในการหาความแตกต่างระหว่างบทเรียนและกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง	3.34	1.00	ปานกลาง	3.96	1.03	มาก	0.186	3
5. นักเรียนของท่านมีความสามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่เรียนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	3.19	1.05	ปานกลาง	4.01	0.02	มาก	0.257	2
6. นักเรียนของท่านมีความสามารถเรียงลำดับความสำคัญเนื้อหาสาระที่เรียนจากมากไปหาน้อยได้อย่างถูกต้อง	3.09	1.17	ปานกลาง	4.00	0.88	มาก	0.294	1
7. นักเรียนของท่านมีความสามารถในการค้นหา	3.16	1.20	ปานกลาง	4.01	0.87	มาก	0.269	2
	3.29	1.03	ปานกลาง	4.00	0.90	มาก	0.216	4

รายการ	สภาพการปฏิบัติ			สภาพที่คาดหวัง			PNImodified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
หมวดหมู่ที่ต้องการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว								
8. นักเรียนของท่านมีความสามารถจัดหมวดหมู่กิจกรรมการเรียนรู้ตามความยากง่ายได้อย่างถูกต้อง	3.20	1.05	ปานกลาง	4.04	0.92	มาก	0.263	3
9. นักเรียนของท่านมีความสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่คล้ายกันได้อย่างถูกต้อง	3.18	1.17	ปานกลาง	4.01	0.92	มาก	0.261	2
10. นักเรียนของท่านมีความสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้อาจได้มาซึ่งสภาพบริบทหรือสภาพจริงได้อย่างถูกต้องแม่นยำ	3.20	0.99	ปานกลาง	4.02	0.96	มาก	0.256	3
11. นักเรียนของท่านมีความสามารถหาความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวันได้	3.20	1.05	ปานกลาง	4.05	0.93	มาก	0.266	1
12. นักเรียนของท่านมีความสามารถหาความสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับได้อย่างถูกต้อง	3.31	1.07	ปานกลาง	4.02	0.92	มาก	0.215	4
13. นักเรียนของท่านมีความสามารถสรุปความหมายที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ได้	3.33	0.05	ปานกลาง	3.98	0.01	มาก	0.195	4
13. นักเรียนของท่านมีความสามารถระบุหลักการสำคัญแนวคิดที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ได้	3.36	0.90	ปานกลาง	3.98	0.99	มาก	0.185	3
14. นักเรียนของท่านสามารถระบุความรู้ที่ปรากฏในข้อมูล หรือที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.38	0.92	ปานกลาง	3.97	0.93	มาก	0.175	4
15. นักเรียนของท่านมีความสามารถสังเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้	3.26	1.00	ปานกลาง	3.99	0.93	มาก	0.224	1

รายการ	สภาพการปฏิบัติ			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
16. นักเรียนของท่านมีความสามารถคาดการณ์ หรือ กำหนดเป็นเป้าหมายในอนาคต เพื่อประกอบการตัดสินใจต่อตนเอง และสังคมได้	3.31	1.03	ปานกลาง	4.00	0.92	มาก	0.208	2
ด้านการประยุกต์	3.10	0.09	ปานกลาง	3.99	0.03	มาก	0.287	1
17. นักเรียนของท่านมีความสามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้	3.21	1.06	ปานกลาง	3.99	0.92	มาก	0.243	4
18. นักเรียนของท่านมีความสามารถออกแบบวิธีการรับรู้ เนื้อหารายวิชาของตนเอง	3.14	1.07	ปานกลาง	3.96	0.93	มาก	0.261	3
19. นักเรียนของท่านมีความสามารถประยุกต์สร้างสรรค์ สิ่งใหม่ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม	2.99	1.22	ปานกลาง	4.04	0.92	มาก	0.351	1
20. นักเรียนของท่านมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบชิ้นงาน หรือการแสดงความคิดเห็น	3.07	1.20	ปานกลาง	3.98	0.93	มาก	0.296	2

จากตาราง 3 พบว่า การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 5 ด้าน เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.287$) รองลงมา ได้แก่ด้านการจัดหมวดหมู่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.257$) ด้านการเชื่อมโยง ($PNI_{\text{modified}} = 0.252$) ด้านการสรุปความ ($PNI_{\text{modified}} = 0.195$) และ ด้านการจำแนก ($PNI_{\text{modified}} = 0.191$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาสรุปและอภิปราย ได้ดังนี้ ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 5 ด้าน การประยุกต์ มีความต้องการพัฒนามากที่สุด ทั้งนี้ การประยุกต์นั้นเป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการ และทฤษฎีมาใช้ในการสถานการณ์ต่างๆ สามารถคาดการณ์ กะประมาณ พยากรณ์ ขยายความ คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยการเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล ซึ่งในปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถ

ประยุกต์ใช้เนื้อหาที่เรียนอย่างถูกต้องได้ ซึ่งเป็นหลักการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง เมื่อครูพิจารณาแล้วจึงพบว่า ทักษะด้านการประยุกต์มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องนำมาพัฒนาให้กับนักเรียนที่ครูผู้สอนดูแลอยู่ สอดคล้องกับ กัลธิตา ทองแป้น (2560) ที่ได้พบว่าทักษะด้านการประยุกต์เป็นทักษะที่ต้องพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และยังสอดคล้องกับ ไพรวรรณ ปรีชาสมบัติ (2561) ที่ได้รายงาน การพัฒนาการคิดเชิงประยุกต์ ซึ่งพบว่า การคิดเชิงประยุกต์เป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องพัฒนาเป็นลำดับแรก เพื่อให้นักเรียนสามารถนำมาใช้กับบทเรียนที่จะสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนพิจารณาไตร่ตรองแก้ปัญหาได้อย่างแม่นยำมีความละเอียดในการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างชำนาญ โดยการหาหลักฐานที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือข้อมูลที่นำเชื่อถือมาสนับสนุนหรือยืนยันเพื่อพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อหรือสรุป ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่จึงเล็งเห็นความสำคัญและมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จิตรกร โคตะวินท์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูได้เล็งเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุพรรณิ อารณ และแก้วเวียง นานาผล (2557) พบว่า ครูแต่ละคนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ไม่มากนัก เคยเข้ารับการอบรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์แต่ไม่เคยลงมือเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์อย่างจริงจังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดเอกสารและบุคลากรที่จะช่วยแนะนำในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด ครูทุกคนมีความต้องการที่จะจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ โดยต้องการให้มีจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ได้ มีการสนับสนุนด้านเอกสาร บุคลากร มีการนิเทศติดตาม ให้ความช่วยเหลือและฝึกปฏิบัติจนสามารถจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ได้และครูทุกคนมีความต้องการที่จะจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ จากการฝึกปฏิบัติจริงโดยมีวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ มาให้ความรู้และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจนครูทุกคนสามารถจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้านการประยุกต์ มากที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการพัฒนาครู ในด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการประยุกต์ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ระดับสถานศึกษาต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง โดยยึดการประเมินความต้องการจำเป็นก่อนวางแผนพัฒนาเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อประเมินการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กัลลิตา ทองแป้น. (2560). การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง บทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดโคกสะท้อน. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ: เลขาธิการวุฒิสภา.
- จิตรกร โคตะวินนธ์. (2559). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียน โรงเรียนดงมูลวิทยาคม. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- จินตนา พัฒนพงษ์ธร, ชัยชนะ บุญสุวรรณ และณฤมล ธนเจริญวัชร. (2557). พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย. นนทบุรี: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี. (2556). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้น ความแตกต่างระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสิษฐ์ แก้ววรรณะ. (2557). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา การพิมพ์.
- ไพรวรรณ ปริชาสมบัติ. (2561). รายงานการพัฒนาคิดเชิงประยุกต์โดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชางานร้อยมาลัยดอกไม้สด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนหนองไผ่วิทยาประสิทธิ์พิทยาคม. มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม.
- วรรณกร ศิริพละ. (2559). รูปแบบการพัฒนาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย สยาม.
- สุพรรณิ อารณ และแก้วเวียง นำนานผล. (2557). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนผาน้ำทิพย์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารบัณฑิต วิทยาลัยพิษณุพนธ์, 9(2) 71-80.

สมบูรณ์ ภูระหงษ์. (2551). แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(1) 12-21.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.